

קידום מענים בתחום החינוך הבלתי פורמלי, החוסן הקהילתי והרווחה ליישובים המפונים

בצפון

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ :

- א. הרשויות המפונות – הרשויות המקומיות שפוננו בהוראת שר הביטחון ובהתאם להערכת מצב מבצעית של צה"ל או כוללות יישובים מפונים.
 - ב. היישובים המפונים – היישובים שפוננו בהוראת שר הביטחון ובהתאם להערכת מצב מבצעית של צה"ל, כפי שרשומים בנספח א' של החלטה זו.
 - ג. אוכלוסיית המפונים – האוכלוסייה שפונתה מהיישובים המפונים בהוראת שר הביטחון ובהתאם להערכת מצב מבצעית של צה"ל.
2. מענים בתחום החינוך הבלתי-פורמלי וחוסן קהילתי:
- א. להטיל על משרד החינוך לקדם מענים חברתיים וקהילתיים ליצירת מעטפת חינוכית שלמה ולחיזוק תחושת השייכות של בני הנוער לקהילותיהם באמצעות מסגרות החינוך הבלתי פורמלי עבור היישובים המפונים, אשר יכללו:
 1. תקצוב לטובת תגבור פעילות החינוך הבלתי פורמלי ביישובים המפונים, זאת על ידי קיום פעילויות הכוללות בין היתר טיולים, פעילויות הפגה, חוגים, תגבור צוותי החינוך הבלתי פורמלי ופעילויות הכשרה וחוסן לצוותים. לצורך זה, יוקצה למשרד החינוך תקציב בסך 16 מיליון ש"ח בשנת 2025.
 2. תגבור פעילות התמיכה של משרד החינוך בתחום החינוך הבלתי פורמלי ביישובים המפונים, בתוך כך, תמיכה בתנועות הנוער, שנות השירות, ארגוני הנוער, מכינות אופק, גרעינים תורניים, כפרי סטודנטים וקבוצות מחנכים. לצורך זה, יוקצה למשרד החינוך תקציב בסך 19 מיליון ש"ח בשנת 2025.
 3. תכנית העבודה הכוללת את אופן ופירוט רכיבי התקצוב לרבות התייחסות לחלוקת התקציב בין היישובים המפונים תגובש על ידי משרד החינוך בהסכמת משרד האוצר וראש מטה היישום תנופה לצפון או מי מטעמו (להלן ביחד – **צוות היישום**). לעניין זה, הסכמת משרד האוצר תינתן על-ידי מנכ"ל משרד האוצר, וזאת לאחר שגובשה עם הממונה על התקציבים והחשב הכללי או מי מטעמם.
 4. מתוך הסכומים האמורים בסעיף 2(א), עד 50% מהסכום יוכלו לשמש לצרכים אחרים מהצרכים האמורים בסעיף זה, וזאת בכפוף להסכמת צוות היישום.
 - ב. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות, לפעול לחיזוק המענים והחוסן הקהילתי ביישובים המפונים, זאת באמצעות:
 1. תמיכה בפעילות תכנית גיוס וליווי קבוצות מתנדבים במסגרת שנת שירות למבוגרים ביישובים המפונים, זאת במסגרת התקשרות קיימת של המשרד

- ובכפוף לדיני המכרזים. לצורך זה, יוקצה למשרד ההתיישבות סכום של 2 מיליון ש"ח בשנת 2025.
2. תגבור שירות לאומי עבור היישובים המפונים, במטרה לסייע בתהליכי חיזוק הקהילות ומתן מענה חינוכי, לצורך זה, יוקצה לרשות השירות האזרחי סכום של 1 מיליון ש"ח בשנת 2025.
3. תגבור פעילות טיולים וסיורים באזור הצפון עבור תושבי היישובים המפונים, זאת במסגרת מבחן תמיכה. לצורך זה, יוקצה למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות סכום של 2 מיליון ש"ח בשנת 2025.
4. תכנית העבודה הכוללת את אופן ופירוט רכיבי התקצוב לרבות התייחסות לחלוקת התקציב בין היישובים המפונים תגובש על ידי משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות בהסכמת צוות היישום.
5. מתוך הסכומים האמורים בסעיף 2(ב), עד 50% מהסכום יוכלו לשמש לצרכים אחרים מהצרכים האמורים בסעיף זה, וזאת בכפוף להסכמת צוות היישום.
- ג. להקצות למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סך של 12.8 מיליון ש"ח, לצורך ביצוע ומימון הפעילויות המפורטות להלן:
1. תמיכה באשכול גליל מזרחי ובאשכול גליל מערבי בהפעלת שני מרכזי STEM אזוריים ביישובים שפנו, כך שישרתו את תושבי הרשויות המפונות, וזאת בין היתר על ידי הצטיידות, תחזוקה שוטפת, תשלומי כח-אדם, מימון פעולות וכדומה שיועברו בהיתן מבנה מתאים להפעלתם. לצורך זה, יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סכום של 1.4 מיליון ש"ח בשנת 2025, בחלוקה שווה בין האשכולות.
2. תמיכה ברשויות המפונות בקידום ושיווק תכנית להעצמת קהילות הצעירים וההורים הצעירים וחזרתם הביתה, בין היתר בדרך של תקצוב סדנאות הורים וסדנאות לצעירים, תכניות למשפחות המילואים, ירידי הזדמנויות וביצוע פעילויות קהילתיות נוספות, באמצעות יחידות הצעירים הרשותיות (ככל שלא קיימת ברשות יחידת צעירים, באמצעות יחידה אחרת). לצורך זה, יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סכום של 3.4 מיליון ש"ח בשנת 2025, אשר יתחלקו בין הרשויות המפונות לפי מבחן תמיכה שיפרסם המשרד.
3. תמיכה ברשויות המפונות באמצעות מבחן תמיכה לטובת חלוקת מלגות לסטודנטים המתגוררים ביישובים המפונים שיבצעו פעילויות תומכות חינוך בלתי פורמלי וקהילה על-ידי יחידות הצעירים הרשותיות (ככל שלא קיימת ברשות יחידת צעירים, באמצעות יחידה אחרת). לצורך זה, יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סכום של 7 מיליון ש"ח בשנת 2025.
4. תמיכה בקידום מענים נדרשים ונלווים לעידוד השתתפות של פעילים קהילתיים ומתנדבים ברשויות המפונות. לצורך זה, יוקצה למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי סכום של 1 מיליון ש"ח בשנת 2025.

5. תכנית העבודה הכוללת את אופן ופירוט רכיבי התקצוב לרבות התייחסות לחלוקת התקציב בין היישובים המפונים תגובש על ידי משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי בהסכמת צוות היישום.
6. מתוך הסכומים האמורים בסעיף 2(ג), עד 50% מהסכום יוכלו לשמש לצרכים אחרים מהצרכים האמורים בסעיף זה, וזאת בכפוף להסכמת צוות היישום.
3. מענים בתחום הרווחה והביטחון החברתי והקהילתי:
- א. בהמשך להחלטה מס' 1786 מיום 27 במאי 2024, שעניינה תוכנית למענים בטווח המיידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון (להלן - **החלטה 1786**), להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי לפעול לשימור ולחיזוק עובדי המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המנויות בהחלטה 1786 וזאת באמצעות מתן רכיבי תגמול לתקופת החלטת 1786, פיתוח מקצועי, לרבות הכשרות והדרכות לעובדי המחלקה. רכיבים ותוספות אלו, ייקבעו על ידי משרד הרווחה והביטחון החברתי, בתיאום עם צוות היישום, ובאישור הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, לתקופה שתחל ביום 1 במרץ 2025 ועד ליום 31 בדצמבר 2025, תוך הקצאת משאבים קיימים לתימרוץ ותגמול. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הרווחה והביטחון החברתי סכום של 10.2 מיליון ש"ח.
- ב. בנוסף, להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי להמשיך לפעול לגיוס וקליטה של כוח אדם מקצועי ואיכותי כפי שפורט בהחלטה 1786, עבור המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המנויות בהחלטה, במטרה לחזק ולתגבר את המענה לצרכי האוכלוסייה. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה למשרד הרווחה והביטחון החברתי סכום של 4.4 מיליון ש"ח עבור שנת 2025.
4. להנחות את משרדי הממשלה המפעילים תוכניות בשותפות עם החברה למתנ"סים כזרוע-ביצוע לעניין פיתוח ויישום תכניות חברתיות וקהילתיות, לתעדף את הפעלת התוכניות ביישובים המפונים. בנוסף להנחות את משרדי הממשלה האמורים כי תיעדוף זה יינתן לתכניות הרלוונטיות (בהיבטי תוכן ואפיון האוכלוסייה) לאותן רשויות מקומיות.
5. לצורך יישום האמור בסעיפים 2-3 להחלטה זו, יוקצה סך של 67.4 מיליון ש"ח בשנת 2025 מהסכום האמור בהחלטה 2330 מיום 31 באוקטובר 2024, שעניינה קידום תוכנית לשיקום ולפיתוח הצפון בעקבות מלחמת חרבות ברזל, לכשיאושר חוק התקציב לשנת 2025.
6. עד לאישורו בכנסת של תקציב מדינה לשנת 2025, ביצוע התקציב לפי החלטה זו כפוף להוראות סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה, ולהוראות פרק ו'1 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.
7. לתקן את החלטה 2329 מיום 31 באוקטובר 2024 (להלן - **החלטה 2329**), כך שבהצעת הממשלה לשימוש בסכום ההקצאה השנתי לשנת 2025 שבנספח להחלטה -
- א. בסעיף "המשך פיתוח מוסדות עבור תנועות הנוער", במקום "124" יבוא "104".
- ב. בסעיף "בינוי מבני ציבור במרחבים שנפגעו במהלך מלחמת חרבות ברזל בצפון הארץ ובדרומה, במטרה לעודד התיישבות אוכלוסייה צעירה", בעמודת "משרד ואופן יישום" יבוא "משרד נגב גליל באמצעות בינוי ישיר ומבחני תמיכה ונוהלי המשרד; משרד החינוך הקצאה לרשויות מקומיות בכפוף לנוהלי המשרד",

ובעמודה "סכום בשנת 2025 (מיליוני ש"ח)" יבוא "נגב גליל - 3 ; משרד החינוך
עבור מרכזי הורות – 5".

ג. אחרי סעיף "בינוי מבני ציבור במרחבים שנפגעו במהלך מלחמת חרבות ברזל
בצפון הארץ ובדרומה, במטרה לעודד התיישבות אוכלוסייה צעירה", יבוא :

משרד החינוך - 30	משרד החינוך באמצעות קולות קוראים ובכפוף לנהלי המשרד	מבנים המשמשים לפעילות חינוכית בלתי פורמלית ולפעילות מוסדות תורניים ניזוקו ונפגעו בצפון הארץ ובדרומה כתוצאה מאירועי מלחמת "חרבות ברזל". על מנת לעודד להמשיך קיום פעילות במבנים כאמור ולהרחיבה, ובכדי לבסס את הקהילות המקומיות - נדרשת השקעה בפעולות הרחבה, פיתוח, שיפוץ ובינוי של מבני ציבור קהילתיים. אלו יהיו מקום לקיום הפעילות החברתית והקהילתית ולהרחבתה.	בינוי מבנים במרחבים שנפגעו במהלך מלחמת חרבות ברזל בצפון הארץ ובדרומה, עבור פעילות חינוכית בלתי פורמלית, לרבות עבור פעילות תנועות נוער, ארגוני נוער, מכינות אופק, קבוצות מחנכים, מתנדבי שנת שירות, גרעינים חינוכיים תורניים, כפרי סטודנטים וכן עבור מוסדות תורניים, ובכללם ישיבה גבוהה, ישיבת הסדר, מדרשה לבנות, כולל אברכים, מסגרת למוד תורני לתלמידים אקדמאיים, ישיבה גבוהה המעודדת לשירות צבאי, ישיבה לפי סעיף 222 לחוק שירות ביטחון
משרד ההתיישבות 12	משרד ההתיישבות והמשימות	מבנים המשמשים לפעילות גרעיני	בינוי מבנים במרחבים שנפגעו במהלך מלחמת

חרבות ברזל בצפון הארץ ובדרומה עבור גרעיני משימה, ומכינות קדם צבאיות.	משימה ומכינות קדם צבאיות, ניזוקו ונפגעו בצפון הארץ ובדרומה כתוצאה מאירועי מלחמת "חרבות ברזל". על מנת לעודד להמשיך את פעילות גופים אלה במבנים כאמור, וכן על- מנת להשמיש מבנים נוספים לפעילותם, עם שוך הקרבות ובכדי לבסס את הקהילות המקומיות - נדרשת השקעה בפעולות פיתוח, ובינוי של מבנים המהווים מקום לקיום הפעילות החברתית והקהילתית וכן, יסייעו לבסס פעילות תרבותית מגוונת.	הלאומיות באמצעות מבחני תמיכה ונוהלי המשרד
---	--	--

8. יישום החלטה 2329 כפי שתוקנה בסעיף 7 לעיל, יהיה בכפוף לאישור הכנסת במסגרת חוק התקציב השנתי לעניין הקצאת סכומים כאמור בהתאם לחוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד-2014.

נספח א: הרשויות המפונות והיישובים המפונים

רשות מקומית	יישוב
גליל עליון	ברעם
	דפנה

יפתח	
יראון	
מלכיה	
מנרה	
מעין ברוך	
משגב עם	
דן	
הגושרים	
כפר גלעדי	
סאסא	
צבעון	
שנir	
דישון	מבואות חרמון
יובל	
מרגליות	
בית הלל	
רמות נפתלי	
שאר - ישוב	
אדמית	מטה אשר
בצת	
חניתה	
ראש הנקרה	
ערב אל עראמשה	
אילון	
לימן	
מצובה	
מטולה	מטולה
זרעית (כפר רוזנואלד)	מעלה יוסף
יערה	

מתת	
נטועה	
שומרה	
שתולה	
אבן מנחם	
גורן	
גורנות הגליל	
אביבים	מרום הגליל
דוב"ב	
ע'ג'ר	ע'ג'ר
קרית שמונה	קרית שמונה
שלומי	שלומי

דברי הסבר

רקע כללי

בעקבות מתקפת הטרור המשולבת על מדינת ישראל והמתקפה הרצחנית של ארגון החמאס ב-7 באוקטובר 2023 ובשל האיום הקיים על האוכלוסייה המצויה בסמוך לגדר רצועת עזה וגבול הצפון, ומשלא היה ניתן לשמור על שלומה של האוכלוסייה או להבטיח אספקת מוצרים ושירותים בסיסיים עבורה אלא באמצעות פינויה המאורגן, קיבלה הממשלה שורה של החלטות לפינוי האוכלוסייה ולריענונה.

בשל התמשכות הלחימה והמשמעויות המבצעיות והביטחוניות הנובעות מהערכת המצב, המשך סיכון החיים, חוסר היכולת לנהל שגרת חיים באזורים אלו וההשלכות על החוסן הלאומי והחברתי ביישובים הרלוונטיים, ובהתבסס על הודעות צה"ל ומשרד הביטחון ביחס ליישובי הצפון וליישובי עוטף עזה, ביום 29 בדצמבר 2024 קבעה הממשלה כי משך הפינוי והריענון, כפי שתוקנו בהחלטות הממשלה השונות, יוארך עד ליום 28 בפברואר 2025, וככל שתסתיים המניעה הביטחונית אזי ישובו תושבי הצפון המפונים לביתם. בהתאם לחוות הדעת הביטחונית שסופקה על ידי משרד הביטחון, תושבי הצפון המפונים ישובו לביתם ביום 1 במרץ 2025.

לאור זאת, ובמטרה לסייע לתושבים שחוזרים לביתם מבחינה קהילתית, מוצע לתגבר את החינוך הבלתי פורמלי ביישובים המפונים ולתמרץ עובדים סוציאליים לעבוד באזור הצפון.

מוצע שמשרד החינוך, משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות ומשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יפעלו למען חיזוק החינוך הבלתי פורמלי והקהילה. המשרדים לעיל יקדמו פעילויות לילדים, נוער וצעירים, יגדילו פעילויות המגדילות את החוסן הקהילתי וביניהן שנת שירות ומכינות, וכן יקדמו פעילויות שעתידות למשוך צעירים ומשפחות לצפון מבחינה קהילתית, והכל בהתאם לתוכנית שתאושר.

עוד מוצע להמשיך את הפעולות שביצע משרד הרווחה והביטחון החברתי בהתאם להחלטה 1786 מיום 27 במאי 2024 שעניינה "תוכנית למענים בטווח המיידי והקרוב וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון" כך שמודל תמרוץ גיוס ושימור כוח האדם המקצועי והאיכותי בתחום הרווחה יוכל להימשך.

כמו כן מוצע לבצע תיקון להחלטה 2329 מיום 31 באוקטובר 2024, ובכך לייעד תקציב הקיים בקרן לאזרחי ישראל לאזורים שנפגעו בצפון הארץ ובדרומה במלחמת חרבות ברזל, וזאת בכפוף לאישור התקציב על ידי הכנסת ובכפוף לחוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד-2014. סעיף 38(ד) לחוק האמור, קובע כי הצעת הממשלה תהיה מפורטת ויצורפו לה בין היתר הסכום המוקצה למחקר ופיתוח, וכן להשקעה באנרגיה מתחדשת, לפיתוח ומחקר שלה, ולעידוד תעסוקה בנגב. עם זאת, מוצע להעדיף את הקצאת הכספים למטרות המוצעות בהצעת ההחלטה היא נוכח צורכי הפיתוח והשיקום החיוניים של האזורים שנפגעו במלחמת "חרבות ברזל". יצוין כי הפעולות הנוגעות לקרן העושר אינן מתקצבות על ידי משרדי הממשלה ומדובר בצרכי בנייה ושיפוץ שנועדו לפעולות המוזכרות בהחלטת ממשלה זו. לכן, אי תיקון החלטה 2329 או אי ביצוע הרשום בה ישפיעו על הפעולות שמוצע לתקצב בהחלטת ממשלה זו מתוך הקרן לאזרחי ישראל.

תקציב

כמפורט לעיל.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם

ללא.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא:

החלטה מס' 1786 מיום 27 במאי 2024 ;
החלטה מס' 2330 מיום 31 באוקטובר 2024 ;
החלטה מס' 2329 מיום 31 באוקטובר 2024 ;
החלטה מס' 2624 מיום 29 בדצמבר 2024 ;
החלטה מס' 2677 מיום 12 בינואר 2025 ;
החלטה מס' 2785 מיום 24 בפברואר 2025.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם:

שר החינוך – תומך.
שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי – תומך.
שר הרווחה והביטחון החברתי – תומך.
שר ההתיישבות והמשימות הלאומיות – תומך.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצורפת עמדתו של היועץ המשפטי של משרד האוצר.

מגיש: השר במשרד האוצר

ב' באדר התשפ"ה
02 במרץ 2025

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

קידום מענים בתחום החינוך הבלתי פורמלי, החוסן הקהילתי והרווחה ליישובים המפונים בצפון.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

ביום 7 באוקטובר 2023 החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה שבמסגרתה חדרו אלפי מחבלים ליישובים בדרום הארץ מהיבשה, מהאוויר ומהים וכן התבצע ירי מסיבי של אלפי רקטות לעבר שטח מדינת ישראל. נוכח האירועים האמורים, הכריז שר הביטחון, ביום 7 באוקטובר 2023, על מצב מיוחד בעורף בהתאם לסמכותו לפי סעיף 9(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, ובהמשך לכך התקבלה החלטת ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי מספר ב/22 מיום 7 באוקטובר 2023 בעניין נקיטה בפעולות צבאיות משמעותיות לפי סעיף 40 לחוק יסוד: הממשלה.

בנסיבות מורכבות וקשות אלה, בהמשך להמלצות הביטחוניות-מבצעיות של צה"ל, נוכח האיום הקיים על האוכלוסייה המצויה בסמוך לגדר רצועת עזה ולגבול הצפוני של מדינת ישראל במסגרת מלחמת 'חרבות הברזל', ומשלא ניתן לשמור על שלומה של האוכלוסייה או להבטיח אספקת מוצרים ושירותים בסיסיים עבורה אלא באמצעות פינוי המאורגן, קיבלה הממשלה מספר החלטות הנוגעות לתוכניות לפינוי האוכלוסייה או לריענונה. בכל הנוגע ליישובים הכלולים בטווח המכונה 0-7 ק"מ מגדר רצועת עזה – החלטת ממשלה מס' 950 מיום 12 באוקטובר 2023 וכן החלטת ממשלה מס' 988 מיום 23 באוקטובר 2023 (להלן – **החלטה 988**). בכל הנוגע ליישובים הכלולים בטווח של 0-5 ק"מ מהגבול הצפוני של מדינת ישראל (יצוין כי בהתאם להערכת המצב הביטחוני פונו בפועל יישובים הכלולים בטווח המכונה 0-3.5 ק"מ) – החלטת ממשלה מס' 975 מיום 18 באוקטובר 2023. הכל, בהתאם לרשימות היישובים המצורפים כנספחים להחלטות ממשלה אלה ובהתאם להחלטת הדרג המדיני לפנותם בפועל. תוכניות פינוי וריענון אלה הוארכו ותוקנו במספר החלטות ממשלה – החלטת ממשלה מס' 1006 מיום 29 באוקטובר 2023; החלטת ממשלה מס' 1074 מיום 21 בנובמבר 2023; החלטת ממשלה מס' 1193 מיום 29 בדצמבר 2023 והחלטת ממשלה מס' 1478 מיום 29 בפברואר 2024, כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה מס' 1504 מיום 7 במרץ 2024 ובהחלטת ממשלה מס' 1890 מיום 116 ביוני 2024, החלטת ממשלה מס' 1966 מיום 7 ביולי 2024, החלטת ממשלה מס' 2149 מיום 25 באוגוסט 2024, החלטת ממשלה מס' 2214 ביום 30 בספטמבר 2024 והחלטת ממשלה מס' 2624 מיום 29 בדצמבר 2024 (להלן – **החלטה 2624**, וכולן ביחד – **החלטות הממשלה**). בהתאם להחלטה 2624, תוכניות הפינוי והריענון הוארכו עד ליום 28 בפברואר 2025. בהחלטת ממשלה מס' 2785 מיום 25 בפברואר 2025 נקבע כי בהתאם להערכת המצב העדכנית של צה"ל ומשרד הביטחון, הרי שאין מניעה ביטחונית לחזרת תושבי היישובים המנויים באותה החלטה לביתם.

עתה, כמפורט בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, ובהתאם לחוות הדעת הביטחונית מטעם משרד הביטחון, תושבי הצפון המפונים יכולים לשוב לביתם החל מיום 1 במרץ 2025. לשם כך, מוצע לתגבר את החינוך הבלתי-פורמלי ביישובים שפונו במסגרת הצעות ההחלטה ולתמרץ עובדים סוציאליים לעבוד באזור הצפון שפונה.

במסגרת הצעת ההחלטה מוצע שמשרד החינוך, משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות ומשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יפעלו למען חיזוק החינוך הבלתי פורמלי והקהילה. המשרדים לעיל יקדמו פעילויות לילדים, נוער וצעירים, יגדילו פעילויות המחזקות את החוסן הקהילתי וביניהן שנת שירות ומכינות, וכן יקדמו פעילויות

שעתידות למשוך צעירים ומשפחות לצפון מבחינה קהילתית, והכל בהתאם לתוכנית שתאושר. במסגרת התכנית יבחן אופן ופירוט רכיבי התקצוב לרבות התייחסות לחלוקת התקציב בין היישובים המפונים והיא תגובש על ידי משרד החינוך בהסכמת צוות היישוב המורכב ממשרד האוצר וראש מטה היישוב תנופה לצפון או מי מטעמו (להלן ביחד – **צוות היישוב**). בהקשר זה ועל מנת שהפנייה של משרד החינוך תהיה מול גורם אחד במשרד האוצר מוצע כי הסכמת משרד האוצר תינתן על-ידי מנכ"ל משרד האוצר, וזאת לאחר שגובשה עם הממונה על התקציבים והחשב הכללי או מי מטעמם.

עוד מוצע להמשיך את הפעולות שביצע משרד הרווחה והביטחון החברתי בהתאם להחלטת ממשלה מס' 1786 מיום 27 במאי 2024 שעניינה "תוכנית למענים בטווח המיידי והקרום וקידום מתווה רב-שנתי לשיקום ופיתוח הצפון" כך שמודל תמרוץ גיוס ושימור כוח האדם המקצועי והאיכותי בתחום הרווחה יוכל להימשך.

בנוסף, במסגרת החלטה מס' 2329 מיום 31 באוקטובר 2024, שעניינה הקצאת סכום ההקצאה השנתי מהקרן לאזרחי ישראל (להלן – **החלטה 2329**), הובאה הצעת הממשלה להקצאה מהקרן, בהתאם לסעיף 38 לחוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד-2014 (להלן – **חוק קרן לאזרחי ישראל**). במסגרת החלטה 2329 נקבעו מטרות וסכומי הקצאה בהתאם לסדר העדיפויות שקבעה הממשלה נכון לאותה עת, בהתחשב באתגרים הנוכחיים בחברה הישראלית, וכך בתמצית: 124 מיליון ש"ח להמשך פיתוח מוסדות עבור המשך פיתוח מוסדות עבור תנועות נוער (לרבות בינוי ושיפוץ חדרי הנצחה לנופלים מבין חניכי התנועות, בינוי ושיפוץ סניפים וחדרי מטה להנהלות, בינוי ופיתוח למפעלי הגשמה ובוגרים הנתמכים ומפוקחים ע"י מנהל חברה ונוער כדוגמת כפרי סטודנטים וכיוצ"ב), 15 מיליון ש"ח לבינוי מגרשי ספורט במערכת החינוך, 20 מיליון ש"ח להמשך פיתוח בבתי החולים הפסיכיאטריים ו-30 מיליון ש"ח להקמת מבני ציבור באזורים שנפגעו במלחמת חרבות ברזל. כעת, מוצע לשנות חלק מהמטרות כך שבין היתר, לפיתוח מוסדות עבור תנועות נוער יוקצו 104 מיליון ש"ח במקום 124 מיליון ש"ח; להקמת מבני ציבור כאמור יוקצה סך של 8 מיליון ש"ח במקום סך של 30 מיליון ש"ח; לבינוי מבנים במרחבים שנפגעו במהלך מלחמת חרבות ברזל בצפון הארץ ובדרומה, עבור פעילות חינוכית בלתי פורמלית ומוסדות תורניים יוקצה סך של 30 מיליון ש"ח ולבינוי מבנים במרחבים שנפגעו במהלך מלחמת חרבות ברזל בצפון הארץ ובדרומה עבור גרעיני משימה, ומכיון קדם צבאיות יוקצה סך 12 מיליון ש"ח.

סעיף 38(ד) לחוק קרן לאזרחי ישראל, קובע כי הצעת הממשלה להקצאה שנתית כאמור תהיה מפורטת ויצורפו לה, בין היתר, הסכום המוקצה למחקר ופיתוח, וכן להשקעה באנרגיה מתחדשת, לפיתוח ומחקר שלה, ולעידוד תעסוקה בנגב. יצוין כי עמדת המדינה כפי שהוצגה במענה לעתירה (שנמחקה לפי הצעת בית המשפט) בבג"ץ 4162/23 **אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' כנסת ישראל ואח'** היא שהחוק אינו מחייב הלכה למעשה הקצאה למטרות אלה, אלא שקילת הדברים ובפרט שקילת הקצאה למטרות האמורות. בענייננו וכמפורט בהצעת ההחלטה ובדברי ההסבר, מוצע להעדיף את הקצאת הכספים למטרות האמורות נוכח צורכי הפיתוח והשיקום החיוניים של האזורים שנפגעו במלחמת חרבות ברזל.

עוד יצוין כי ההקצאה המוצעת תהיה בכפוף לאישור התקציב על ידי הכנסת ובכפוף להוראות חוק קרן לאזרחי ישראל.

סעיף 40(א) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – **חוק יסודות התקציב**), קובע כי "תקנות או הוראות מינהל שבביצוען כרוכה הוצאה או התחייבות להוצאה מתקציב המדינה לא יותקנו אלא אם כן ההוצאה או ההתחייבות תוקצבו בחוק התקציב השנתי לשנת הפעלתן הראשונה".

לצד האמור, בשל אי אישור חוק התקציב לשנת 2025 השנה מתנהלת, נכון לעכשיו, במתכונת של תקציב המשכי.

בהיעדר קביעת תקציב המדינה בחוק כנדרש, נקבעה בחוק יסוד: משק המדינה הוראה ביחס למסגרת התקציבית שהממשלה תהיה רשאית להוציא כל עוד לא אושר התקציב וכן נקבעו מגבלות נוספות באשר למגבלת ההוצאה החודשית ובאשר לסוגי ההוצאה המותרים. סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה גם קובע את סדר הקדימויות בשימוש בתקציב המשכתי ובנטילת התחייבויות במהלך שנת תקציב המשכתי. כך, התקציב המשכתי ייועד קודם כל לקיום התחייבויות המדינה מכוח חוק, חוזים ואמנות וביתרה תשתמש הממשלה רק להפעלת שירותים חיוניים ופעולות שנכללו בחוק התקציב הקודם, לרבות פעולות שנכללו בשינויים תקציבים שבוצעו בתקציב הקודם. עוד נקבעו בעניין זה הוראות בפרק ו'1 לחוק יסודות התקציב.

בהתאם לאמור, נקבעו בהצעת ההחלטה המקורות למימון ההצעה לכשתקציב המדינה לשנת 2025 יאושר וכי עד לאישורו ביצוע ההחלטה כפוף להוראות סעיף 33 לחוק יסוד: משק המדינה ולפרק ו'1 לחוק יסודות התקציב.

יצוין כי הצעת ההחלטה עלתה לדיון בישיבת הממשלה ביום 2 במרץ 2025, אך לא התקבלה החלטה במסגרת הישיבה. ההצעה עולה כעת לאחר שני תיקונים בנוסח ההצעה:

1. סעיף 2(א)(3) להצעת ההחלטה תוקן כך שצוות היישום יכלול את משרד האוצר וראש מטה היישום תנופה לצפון או מי מטעמו בלבד. בנוסף לכך, נקבע כי הסכמת משרד האוצר תינתן על-ידי מנכ"ל משרד האוצר, לאחר גיבושה עם הממונה על התקציבים והחשב הכללי או מי מטעמם. התיקון נועד לשם ייעול ההליך הפנים-ממשלתי.

2. סעיף 2(ב)(2) להצעת ההחלטה תוקן כך שהסכום הנקוב בו יוקצה לרשות השירות האזרחי, ולא למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות. זאת, מפני שמדובר ברשות המתוקצבת בצורה עצמאית ולא דרך משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות.

יובהר כי התקיים דיון מהותי בהצעת ההחלטה במליאת הממשלה, אך תיקונים אלו טרם אושרו על-ידה ולכן מבוקש כעת לקבל את ההחלטה בהתאם לסעיף 19(א) לתקנון הממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בפני בית המשפט העליון, תלויים ועומדים הליכים בנוגע לתוכניות הפינוי והרענון המפורטות בהצעות ההחלטה. בענייננו, המדובר הוא בתכנית שמטרתה היא סיוע לתושבים שחוזרים לביתם מבחינה קהילתית, חינוכית ורווחתית, כאשר הצורך בסיוע זה מבוסס על עצם הפינוי של תושבים אלו ומשך הפינוי הממושך שהחל כאמור ביום 18 באוקטובר 2023. כאמור, משך הפינוי הממושך נבע, בין היתר, בשל התמשכות הלחימה והמשמעויות המבצעיות והביטחוניות הנובעות מהערכת המצב, המשך סיכון החיים, חוסר היכולת לנהל שגרת חיים באזורים אלו וההשלכות על החוסן הלאומי והחברתי ביישובים הרלוונטיים. על רקע האמור ונסיבות הייחודיות, לטעמי, אין מניעה ליתן את הסיוע המוצע בהיבטי קהילה, חינוך ורווחה כמפורט לעיל.

באשר למוצע לגבי צוות היישום. כאמור, על מנת שהפנייה של משרד החינוך תהיה מול גורם אחד במשרד האוצר מוצע כי הסכמת משרד האוצר תינתן על-ידי מנכ"ל משרד האוצר, וזאת לאחר שגובשה עם הממונה על התקציבים והחשב הכללי או מי מטעמם. בהקשר זה יובהר בתמצית כי לממונה על התקציבים ולחשב הכללי ניתנו סמכויות שונות מכוח תפקידם ומכוח הוראות דין שונות, ובכלל זה: בכל הקשור לגיבוש התקציב, הכנתו התקצוב, ביצוע התקציב, הפיקוח והבקרה על ביצועו.

וידגש, אין באמור בהצעת ההחלטה לעניין מתן הסכמת משרד האוצר כדי לגרוע מסמכויות הממונה על התקציבים ומסמכויות החשב הכללי, ומהוראות כל דין, וכי הממונה על התקציבים והחשב הכללי יפעילו את סמכויותיהם ככל שיידרשו לצורך יישום החלטה זו לפי שיקול דעתם המקצועי. כך, גם אין במוצע בהצעת ההחלטה כדי להקנות למנכ"ל משרד האוצר סמכות כלשהי בעניינים המסורים לממונה על התקציבים ולחשב הכללי. בכפוף לאמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת הצעת ההחלטה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועצת המשפטית של משרד החינוך – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי – אין מניעה משפטית.

עמדת היועצת המשפטית של משרד הרווחה והביטחון החברתי – אין מניעה משפטית.

עמדת היועצת המשפטית של משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות – אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

בכפוף לכל האמור לעיל, אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

10. ס. י. ר.

חתימה

היועץ המשפטי של משרד האוצר
תפקיד

אסי מסינג
שם